

Nederland houdt groei vast, ondanks onzekerheden

De Nederlandse economie trekt zich weinig aan van alle internationale onzekerheden en de stikstofcrisis. In november zijn zowel de bedrijfsinvesteringen als de consumptieve uitgaven van de burgers verder toegenomen, zo meldde het CBS gisteren. Veel wijst erop dat de groei van de economie in een gezond tempo voortgaat. Het bedrijfsleven heeft in november 3,7% meer geïnvesteerd dan in dezelfde maand een jaar eerder.

PAGINA 7

Nederland houdt groei vast, ondanks onzekerheden

➔ De consumptieve uitgaven zijn in november gestegen

➔ Daarnaast namen ook de bedrijfsinvesteringen toe

➔ Veel wijst erop dat economie in gezond tempo zal blijven groeien

Van onze redacteur
Amsterdam

De Nederlandse economie trekt zich weinig aan van alle internationale onzekerheden en de stikstofcrisis. In november zijn zowel de bedrijfsinvesteringen als de consumptieve uitgaven verder toegenomen, zo meldde het Centraal Bureau voor de Statistiek gisteren.

‘Als de trend van oktober en november ook in december is doorgezet, rolt er over het vierde kwartaal weer een redelijk groeicijfer uit’, zegt hoofdeconoom Peter Hein van Mulligen van het CBS. Hij zegt dat de gang van zaken in het vierde kwartaal erg lijkt op die in het derde kwartaal. ‘Het is in zekere zin business as usual. Er is weinig veranderd.’ In het derde kwartaal bedroeg de groei 0,4%.

Veel wijst erop dat de groei van de Nederlandse economie in een gezond tempo voortgaat. Het bedrijfsleven heeft in november 3,7% meer geïnvesteerd dan in dezelfde maand een jaar eerder. Over oktober was dat met 5,3% nog iets meer. Toch spreekt Van Mulligen van een mooi resultaat, temeer omdat november in 2019 een werkdag minder telde dan in 2018. Zou voor dat effect een correctie op de cijfers plaatsvinden, dan valt het resultaat over november nog gunstiger uit.

Economie lijkt zich weinig aan te trekken van onzekerheden rond de stikstof- en pfas-crisis

Als de trend ook in december doorzet, rolt er voor het vierde kwartaal een ‘redelijk groeicijfer’ uit

De onzekerheden over het verloop van de handelsoorlog en de afwikkeling van de brexit duwen in veel landen de investeringen omlaag. In Nederland is er weinig van terug te zien in de cijfers. De investeringsgroei lijkt in 2019 uit te komen op bijna het drievoudige van de gemiddelde economische groei en fungeert daarmee als trekpaard van de economie.

Volgens Van Mulligen waren die investeringen ook in de maand november van vorig jaar weer breed gespreid, met — ondanks de problemen met stikstof- en pfas-regels — flinke plussen voor de bouw. De bedrijfsinvesteringen, onder meer in nieuwe machines, vertoonden eveneens heel stevige stijgingen. Van juni tot en met augustus vorig jaar leek het erop dat de investeringsgroei vaart verloor; over de maanden september tot en met november blijkt dat niet langer het geval.

Analist Marcel Klok van ING zegt enige vrees te hebben gehad dat de stikstof- en pfas-normen die bouwbedrijven sinds de zomer parten spelen de investeringen in het vierde kwartaal zouden schaden. ‘In dat licht vallen de cijfers erg mee. Voor december verwacht ik weer een goed cijfer. Vooruitlopend op de stijgende aanschafprijzen van auto’s door de nieuwe regels denk ik dat er extra in auto’s zal zijn geïnvesteerd, bijvoorbeeld door leasemaatschappijen.’

De consumptieve bestedingen zijn in november met 1,3% toegenomen vergeleken met dezelfde maand een jaar eerder. Dat is iets minder dan in oktober, maar komt overeen met het gemiddelde over de eerdere maanden van 2019. De consument gaf in november vooral meer geld uit aan duurzame goederen zoals auto’s, woninginrichting en huishoudelijke apparaten, met een plus van 2,0%. Voeding is begin 2019 duurder geworden door de verhoging van het lage btw-tarief. Toch heeft de consument in november 1,0% meer uitgegeven aan voedings- en genotmiddelen.

Klok spreekt van ‘solide consumptiecijfers’ en denkt dat er in 2020 nog een schepje bovenop komt door de naar verwachting flink stijgende koopkracht.

Het vertrouwen van consumenten in het economisch klimaat blijkt al even stabiel en onveranderlijk. De stemming onder consumenten verandert nauwelijks, aldus het CBS gisteren over het vertrouwenscijfer over de eerste maand van het nieuwe jaar. Het consumentenvertrouwen is uitgekomen op -3. In december was dat -2.

Over heel 2019 fluctueerde dit cijfer in een nauwe bandbreedte van -4 tot +2. In de afgelopen twintig jaar kwam het gemiddelde uit op -4.